

Beleid Dyslexie

Lorentz Casimir Lyceum

Dyslexiebeleid op het Lorentz Casimir Lyceum

Het Lorentz Casimir Lyceum is een school met ambitie, die talenten maximaal wil ontplooiën in een goede werk- en leeromgeving waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met de capaciteiten en toekomstverwachtingen van de leerlingen. Het dyslexiebeleid doet recht aan deze verschillen tussen leerlingen. Op het gebied van studie en persoonlijke ontwikkeling worden leerlingen ondersteund door een actieve en preventieve begeleiding. De begeleiding van leerlingen met dyslexie is op het Lorentz Casimir Lyceum vastgelegd in onderstaand dyslexiebeleid.

1. Definitie van dyslexie

Volgens de officiële definitie is er sprake van dyslexie als de automatisering van woordidentificatie (lezen) en/of schriftelijke beeldvorming (spellen) zich niet, dan wel zeer onvolledig of zeer moeizaam ontwikkelt. Dyslexie is een complex taalprobleem en uit zich vooral in problemen met lezen en/of spellen, maar vaak zijn andere taalvaardigheden ook zwak. Dyslectici nemen informatie (klanken, woorden, tekst) langzamer in zich op dan anderen. De leerproblemen die kinderen met dyslexie in het voortgezet onderwijs tegenkomen hebben niets te maken met intelligentie.

2. Officiële dyslexieverklaring

Een officiële dyslexieverklaring wordt afgegeven door een daartoe bevoegd psycholoog of orthopedagoog van een onderzoeksbureau. Soms krijgen leerlingen al op de basisschool een dyslexieverklaring maar het komt ook voor dat dyslexie pas in het voortgezet onderwijs vastgesteld wordt. Het is belangrijk dat ook dyslectische leerlingen het onderwijs kunnen volgen dat bij hen past zodat een afstroom naar een lagere vorm van onderwijs wordt voorkomen. In opdracht van het ministerie van OCW is om die reden het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs ontwikkeld door de KPC Groep. Doel hiervan is dat leerlingen met dyslexie in het voortgezet onderwijs (effectieve) begeleiding krijgen die afgestemd is op het schooltype. Leerlingen die een dyslexieverklaring hebben, komen dan ook in aanmerking voor bijzondere faciliteiten.

3. Faciliteiten voor leerlingen met een dyslexieverklaring

Op het Lorentz Casimir Lyceum zijn de volgende faciliteiten voor leerlingen met een officiële dyslexieverklaring:

- Tijdsverlenging (20 % van de tijd) voor toetsen en overhoringen. Een toets duurt maximaal 40 minuten zodat leerlingen met verlenging 50 minuten kunnen werken aan de betreffende toets. Bij sommige vakken bestaat de mogelijkheid om minder opgaven te maken (bovenaan de toets of overhoring

staat in een kader aangegeven welke opdracht de leerling niet hoeft te maken).

- In de bovenbouw zitten de leerlingen die recht hebben op verlenging tijdens toetsweken of bij schoolexamens in een apart lokaal.
- Toetsen of overhoringen worden aangeboden in lettertype Arial 12.
- Auditieve ondersteuning bij leestoetsen kan worden aangevraagd op advies van een extern deskundige, als de leerling ook thuis werkt met een tekst-spraakprogramma. In het RT-team zal de aanvraag besproken worden en wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn.
- Bij de talen wordt per periode één keer de mogelijkheid gegeven voor een mondelinge overhoring op initiatief van de leerling in overleg met de docent.
- Spelfouten die veroorzaakt worden door de dyslexie, worden volgens afspraak met de vakgroep soepeler beoordeeld.
- Het gebruik van een laptop wordt in bepaalde gevallen in de klas toegestaan.
- De leerlingen krijgen vanaf de brugklas een dyslexiecoach toegewezen.

Als een leerling bijzondere faciliteiten bij het CSE (Centraal Schriftelijk Eindexamen) nodig heeft, kunnen die alleen verstrekt worden als er een officiële dyslexieverklaring voorligt, de compensaties ook verleend zijn in het jaar voorafgaand aan het eindexamenjaar en de onderwijsinspectie hiermee akkoord gaat.

4. Het signaleren van spellingproblemen in de brugklas

De overgang van de basisschool naar de brugklas is voor veel kinderen een grote stap. In het voortgezet onderwijs krijgen ze opeens te maken met veel verschillende vakken, waarvan meerdere vreemde talen. Leerlingen moeten veel nieuwe woorden tegelijk leren, krijgen huiswerk en moeten presteren onder tijdsdruk. Leerlingen met een officiële dyslexieverklaring krijgen dan ook vanaf het begin van het schooljaar extra begeleiding in de vorm van Remedial Teaching (RT).

Niet alle kinderen met lees- en/of spellingproblemen zijn dyslectisch. Aan het begin van het schooljaar wordt gekeken welke leerlingen extra ondersteuning zouden kunnen gebruiken.

Als blijkt dat een leerling moeilijkheden heeft bij een of meerdere onderdelen van de taal, wordt er contact opgenomen met de ouders. Er worden hulplessen of lessen RT in kleine groepjes gegeven. Samen met ouders, vakdocenten en mentor wordt besproken of dit voor de leerling noodzakelijk en/of wenselijk is. In de brugklas krijgen alle leerlingen extra lessen rekenen en taal.

Als het vermoeden van dyslexie rijst, neemt een lid van het RT-team contact op met de ouders. Er kan dan besloten worden nog geen verdere stappen te ondernemen, maar de betreffende leerling wel extra in de gaten te houden. In een aantal gevallen wordt de leerling intern RT aangeboden. Als specialistische hulp nodig is, wordt naar een extern deskundige verwezen. Soms wordt geadviseerd de leerling bij een extern onderzoeksbureau te laten testen om het probleem beter in kaart te brengen en eventueel een officiële dyslexieverklaring te verkrijgen.

Na de brugklas krijgen de leerlingen met een officiële dyslexieverklaring begeleiding van een dyslexiecoach. Het kan echter voorkomen dat zich in hogere leerjaren bij een leerling problemen voordoen die op dyslexie kunnen wijzen. In overleg met de

jaarlaagcoördinator, mentor, vakdocent en ouders wordt de leerling dan verwezen naar het RT-team of naar een extern onderzoeksbureau.

5. Dyslexiecoach

De dyslexiecoach coacht leerlingen en overlegt met docenten. De coach bepaalt op grond van de dyslexieverklaring en zo nodig in overleg met de jaarlaagcoördinator, mentor en vakdocent voor welke faciliteiten een leerling in aanmerking komt. Deze faciliteiten worden genoteerd in de schoolpas. De dyslexiecoach heeft indien nodig contact met de externe begeleiders van de dyslectische leerlingen.

5.1 Onderbouw

5.1.1 Leerjaar 1

Leerlingen in de brugklas met een officiële dyslexieverklaring krijgen een lesuur in de week extra begeleiding. In deze lessen wordt geïnventariseerd tegen welke problemen de leerlingen aanlopen als gevolg van hun dyslexie en wordt gezocht naar oplossingen. De vakdocenten van de moderne vreemde talen (MVT) zal gevraagd worden om ideeën en feedback te geven.

Deze hulplessen MVT beginnen aan het begin van het schooljaar en lopen door tot het einde van het schooljaar. Door de begeleiding in de brugklas te starten, willen we grote problemen bij de moderne vreemde talen in een later stadium proberen te voorkomen. Door de docenten MVT erbij te betrekken ontvangen de leerlingen met dyslexie in de vaklessen waar nodig de ondersteunende begeleiding die voor hen noodzakelijk is.

5.1.2 Leerjaar 2

Tijdens de begeleiding in de brugklas hebben leerlingen met dyslexie vaardigheden geleerd die zij kunnen inzetten bij het bestuderen van de verschillende vakken. In leerjaar twee krijgen de leerlingen met een officiële dyslexieverklaring indien nodig nog extra begeleiding. Aan het begin van het schooljaar maken zij kennis met de dyslexiecoach. De dyslexiecoach is op verzoek van de leerling beschikbaar om problemen als gevolg van dyslexie te bespreken en om gezamenlijk te zoeken naar oplossingen.

5.1.3 Leerjaar 3

De leerling met dyslexie wordt nu geacht zelfstandig met zijn problemen om te kunnen gaan. Er is nog één keer een groepsbijeenkomst waarbij de faciliteiten voor de leerling met dyslexie worden geëvalueerd en besproken. De dyslexiecoach kan samen met de vakdocenten, mentor, jaarlaagcoördinator, ouders en leerlingen op zoek gaan naar mogelijke oplossingen als dat nodig is. De leerling kan altijd bij de dyslexiecoach terecht om over de problemen met betrekking tot dyslexie te praten en om samen te kijken welke aanpak kan helpen.

5.2 Bovenbouw

5.2.1 Leerjaar 4 en hoger

Van de leerling wordt nu verwacht dat deze zelfstandig contact opneemt als er problemen zijn op het gebied van dyslexie. Begeleiding is mogelijk als de leerling hierom vraagt.

5.3 Ontheffing voor de tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw van het Atheneum

Vanaf het schooljaar 2010-2011 kunnen leerlingen in klas 4 van het atheneum ontheffing krijgen voor de tweede moderne vreemde taal als er sprake is van een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal zoals dyslexie. De leerling die ontheffing krijgt voor de tweede moderne vreemde taal moet dat vak vervangen door een ander vak met een studielast van tenminste 440 uur. De school bepaalt uit welke vakken de leerling een keuze wordt geboden.

5.3.1 Randvoorwaarden

- Er moet een deskundig rapport (inclusief capaciteitenonderzoek) zijn dat voldoet aan de richtlijnen van het Kwaliteitsinstituut voor Dyslexie.
- De capaciteiten van de leerlingen moeten volgens dat rapport liggen op VWO-niveau.

5.3.2 Procedure

- Ouders en leerlingen doen een schriftelijk verzoek aan de schoolleiding
- Er wordt een beslissing genomen door de commissie bestaande uit:
 - een lid van de schoolleiding
 - een lid van het zorgteam of de manager leerlingbegeleiding en zorg
 - de decaan
 - de betreffende jaarlaagcoördinator

5.3.3 Leerlingen die overstappen van Havo naar Atheneum

De havoleerling die van plan is om naar het atheneum door te stromen moet in het laatste of voorlaatste jaar van de havo een schriftelijk verzoek om ontheffing indienen bij de schoolleiding. Natuurlijk kan deze ontheffing alleen verleend worden als er de beschikking is over een deskundig rapport zoals hierboven beschreven.

In het geval van doorstroming naar atheneum zal in havo 4 het advies gegeven worden om een extra vak op te nemen in de vrije ruimte. Dit vak zal de moderne vreemde taal gaan vervangen in klas 5 van het Atheneum.

6. Vragen over dyslexiebeleid

Voor informatie over het dyslexiebeleid kunt u contact opnemen met mw. C. Schoeren, coördinator RT-team.

7. Meer algemene informatie

Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs

www.kpcgroep.nl

Balans

De vereniging Balans is een landelijke vereniging van ouders en kinderen met o.a. dyslexie. Voor informatie over dyslexie en zorg kunt u hier terecht.

www.balanspagina.nl

www.steunpuntdyslexie.nl

Masterplan Dyslexie

www.masterplandyslexie

www.taalonderwijs.nl

www.lcowijzer.nl

College voor zorgverzekeringen

Het rapport “dyslexie: van zorg verzekerd?” kunt u bestellen via het college voor zorgverzekeringen.

www.cvz.nl

Woortblind

De vereniging Woortblind is een vereniging van en voor volwassen dyslectici.

www.woortblind.nl

IWAL

www.iwal.nl

Informatie over dyslexie in de Tweede Fase

www.tweedefase-loket.nl

Dedicon luisterboeken: biedt de mogelijkheid om schoolboeken voor een betaalbaar bedrag op CD-rom te laten zetten

www.dedicon.nl

Software

Tekst-naar-spraaksoftware

Daisyspeler www.fnb.nl / www.dedicon.nl

DocReader www.tni.be

Fluency leeshulp www.fluency.nl

IRISPen www.nibalink.nl

Kurzweil www.lexima.nl

ReadingPen www.readingpen.nl

Readplease www.readplease.com

Spraakherkenningssoftware en hulpsoftware bij spelling

Alphasmart www.alphasmart.com/nederland

Digitaal woordenboek www.vandale.nl, www.prismawoordenboeken.nl

Dragon naturally speaking www.scansoft.nl, www.spraakherkenning.nl

www.lexima.nl

Skippy www.tni.be/products/EurovocsSuite_nederlands.php

Sprint en Sprint Plus www.lexima.nl

Typcursus voor kinderen www.typingmaster.nl, www.leren.nl

Wordbar www.kompagne.nl/htm/wordbar.htm